

Přílohy

Příloha č. 1: Přepis rozhovoru s Otkou Bednářovou (text)

Výzkumník: Nejprve bych se vás zeptala, jak jste se do *Zvědavé kamery* dostala.

Otka Bednářová: To bylo na popud pana Branislava.

Výzkumník: A působila jste rovnou ve *Zvědavé kameře*, když jste přešla z rozhlasu do televize?

Otka Bednářová: Ne. Branislav byl vedoucí *Zvědavé kamery*, a předtím mě znal z rozhlasu a věděl, že dělám takové pořady na tělo, které míří k něčemu, co je nějakou nápravou, aby se stala nějaká náprava, takové ty sociální případy řeším. A to ho zaujalo a proto mě do té *Zvědavé kamery* pozval. Já jsem tam byla nejprve zkušebně na jedné reportáži a pak jsem tam zůstala.

Výzkumník: Vy jste působila jako redaktorka, pokud se nemýlím. Jak probíhala vaše práce?

Otka Bednářová: Nejprve jsem si vymyslela zajímavé téma, pak si napsala bodový scénář, který se po předběžném schválení realizoval, a pak se to odvysílalo. My v té *Zvědavé kameře* byli tři – Branislav, já a Ota Nutz, takže protože se *Zvědavá kamera* vysílala jednou za čtrnáct dnů, tak jsme to měli vždycky jednou za šest týdnů. Předtím jsme si to vždy připravovali – nejprve jsme měli schůzi, kde jsme prezentovali své náměty a co bychom v reportáži chtěli říct a v co to má vyústit. A buď se to schválilo, nebo ne, ale většinou se to schválilo, protože jsme to všichni už měli promyšlené a tak nějak připravené. Pak se napsal scénář, který se dával číst Branislavovi, který ho dával vedoucímu redakce Miloši Volfovi. A než se to točilo, tak jsme na to museli získat prostředky, protože tenkrát byla televize velmi chudá. Takže jsme třeba málokdy měli kameru a často byly ty díly studiové, nebo se to střídalo – film a do toho studio. To vše vedlo k takové úsporné formě, protože jak jsme to nemohli všechno nafilmovat, tak tím to téma dost trpělo. A také když se pak chtěly ty věci reprízovat, tak to v podstatě nešlo, protože se to muselo znovu natočit ve studiu a pokaždé by to tak bylo trochu jiné. Protože člověk se pokaždé vyjadřuje jinak.

Výzkumník: Takže některé díly byly vysílány živě?

Otka Bednářová: Ano, přesně. Měla jsem něco málo předtočeno, třeba krátký film, kde jsem měla ty nejdůležitější věci a aby se to nějak spojilo, protože ne na všechno jsem tu kameru

dostala, aby se to točilo v celku, tak to ostatní jsem musela přímo vysílat ze studia.

Výzkumník: A stávalo se to často?

Otka Bednářová: Prakticky vždycky.

Výzkumník: Aha, to mě překvapuje, protože já viděla různé díly v archivu České televize, i když připouštím, že ne od vás, ale třeba *Spor*, *Porotu*, *Tajemství Čertova jezera* a...

Otka Bednářová: No ale to byly všechny díly Branislava, který byl vedoucí. A on měl tu výhodu, že si to vždycky prosadil (smích).

Výzkumník: Aha, tak to už chápu.

Otka Bednářová: Ale on míval zajímavé nápady, jeho věci bývaly velmi zajímavé. To já spíš točila věci, které byly problematické, ale musím říct, že celý štáb se mnou točil velice rád, protože to často bývaly věci, které trápily plno lidí, a když jsme občas slyšeli takové věci, celý ten štáb s techniky, osvětlovači a jinými, tak je to taky zasáhlo. A já díky tomu z nich cítila takovou podporu, měla jsem v nich oporu. Třeba v panu režiséru Langovi, který se mnou hodně točil nebo panu režiséru Tomsovi. Nebo taky Jiřím Volbrachtovi, kameramanovi.

Výzkumník: Kdybych se ale ještě vrátila k průběhu vzniku nového dílu, tak vy jste po té schůzce v redakci, kde jste předestřeli své nápady, napsala scénář a...

Otka Bednářová: A ten scénář musel putovat na Hlavní správu tiskového dohledu, kromě toho postupu Branislav, Volf. A pro to HSTD jsme ty scénáře psali trochu jako podvodně, že jsme to tak vylepšovali. Vždycky tam musel být záměr pořadu, který pokaždé vypadal, jako kdybychom to pomalu točili pro stranu a vládu, aby nám to prošlo. Ale samozřejmě, že jsme to pak dělali jinak.

Výzkumník: Vybírala jste si cíleně témata, která byla v konfliktu s oficiální politikou strany?

Otka Bednářová: Já jsem si vybírala taková témata, která měla pomoci nějakým lidem. A konkrétně třeba ta *Volba povolání* byla skutečně hrozná, ta dívka udělala zkoušky, byla chytrá a jenom třídní pohled zabránil tomu, aby mohla studovat, no to mě podržte, to jsem prostě nemohla. A to prostě komunistická strana tenkrát razila, tuhle myšlenku, ten třídní pohled. Proto jsem také v tom záměru měla takovou opatrnou formulaci, aby mi to tam pustili. No, a když jsem se po odvysílání vrátila do redakce, tak mi všichni říkali, jak to bylo výborné a pak z toho byl strašný průšvih. Tenkrát mi volal dokonce i pan Werich.

Výzkumník: A kdybych se trošku ještě vrátila na začátek, tak když jste napsala ten scénář, tak ten pak šel k panu Branislavovi, pak k panu Volfovi a nakonec k HSTD, stávalo se vám často, že už vám v té chvíli něco vytýkali?

Otka Bednářová: Ne, ne.

Výzkumník: Vy jste říkala, že jste ty scénáře schválně psali tak, aby byly zajímavé a průchozí.

Otka Bednářová: Přesně tak, z těch záměrů se nedalo poznat, že budu třeba bránit tu dívčinu, která byla chytrá a ne z hlediska nějakého třídního původu. Tenkrát jste musela mít prostě něco v ruce, ale pak jste si to dělala po svém. U tohoto dílu konkrétně bylo zvláštní, že jsem se rozhodla, že ty lidi nebudu opravovat, ať říkají, co si skutečně myslí. A tím se oni tak strašně zesměšnil, že jsem k tomu ani nemusela nic dodávat. Jen jsem je nechala vymluvit, aby zdůvodnili, proč tu dívčinu nepřijali. Takže jsem se jí pokoušela pomoci a proto jsou i ty dopisy, které pak přišly, většinou děkovné, že jsem se jí zastala, protože se to stávalo plno lidem.

Výzkumník: Říkala jste, že to schvalovací promítání se příliš často nedělo, stalo se to někdy vám?

Otka Bednářová: Mně se to stalo pouze jednou a to v roce 1968 s tím *Svědectvím pro výstrahu*. Ten díl se promítal asi desetkrát.

Výzkumník: A pokaždé vám řekli, že to máte nějak upravit?

Otka Bednářová: Ne, pokaždé nevěděli, jestli to vůbec mohou pustit. Tam jsem totiž řešila případ té Velké rady, která byla odsouzena na mnoho let do vězení, a to ještě v tom dubnu 1968 ti mí vedoucí nevěděli, jestli to je k vysílání nebo ne, jestli za to nebudou postihováni.

Výzkumník: To bylo vlastně téma, o které jste nejdéle dobu usilovala. Pět let se s tím nedalo nic dělat a teprve pak jste v roce 1966 dostala příležitost s tím něco udělat.

Otka Bednářová: Já jsem tam tenkrát na ty rehabilitační procesy šla, protože jsem chtěla na vlastní uši slyšet, co všechno se tenkrát dělo a z čeho vlastně budou rehabilitováni. Čeho jsem to vlastně byla součástí. To bylo tenkrát hrozné. Navíc ty rehabilitační procesy byly takové poloviční. Oni sice říkali, že je to rehabilitace, ale pořád se drželi toho, že ta Velká rada tenkrát udělala něco špatně a protistranicky.

Výzkumník: Ještě bych se vrátila k té *Volbě povolání*, po jejím odvysílání nastal ten obrovský

poprask, jakým způsobem pak pokračovalo vaše působení v televizi?

Otka Bednářová: Na tom je asi zajímavé to, že mě přeložili do vysílání pro dospělé.

Výzkumník: Což mi přijde celkem nelogické.

Otka Bednářová: No právě. Já říkala, že udělali kozla zahradníkem.

Výzkumník: Po tom odvysílání se tedy strhla bouře, a jak přesně to probíhalo, nějaké ty restriktce?

Otka Bednářová: Když jsem přišla do redakce, tak bylo ještě všechno v pořádku, ale pak nám tam začaly drnčet telefony a jednak mi gratulovali a za druhé volali, že je velký průšvih. Potom mě začali doslova pranýřovat v novinách, které spadaly přímo pod nějakou organizaci KSČ, jako třeba Vysokomýtský karosář, kde žádali, abych byla hned vyhozena z televize. Zabývaly se tím všechny možné komunistické časopisy, věnovaly tomu plno prostoru. Ale psali se i pozitivní recenze, to dělali nám naklonění novináři, jak to bylo skvělé, ale bohužel to většinou ani neprošlo do tisku, protože to cenzura hned zastavila. Ono se není co divit, po tom rozruchu, co to vyvolalo. No a tak mi někteří poslali aspoň obtah toho jejich článku, třeba pan Hvížd'ala nebo Bláha. Abych věděla, že to napsal, ale že mu to neprošlo. Pak mi volal Pelikán, že je z toho průšvih a že je pozvaný na ÚV KSČ, ale on mi fandil přitom. A také zavolal Hofmanovi, což byl ředitel rozhlasu, kde jsem předtím pracovala, a požádal ho, aby tam šel s ním. A oba dva pak dokazovali, že jsem člověk, který všechno dělá poctivě, a když je třeba se někoho zastat, tak to udělám. A tak mě tam tak omlouvali. Přesto se to dostalo až na stůl k Novotnému. A všechny krajské konference KSČ napsaly naprosto shodný protest do televize, co se to vysílalo a že všichni protestují, že jsem zaměstnaná v televizi a že mě mají vyhodit. No a přišlo to čtrnáctkrát a všechno úplně stejný. (smích). Doslova. Očividně jim to poslali svrchu a oni si to jenom orazítkovali na poště, aby to mělo jiný datum a jiné místo. No a takové příhody se mi stávaly. Vleklo se to asi tři čtvrtě roku, pořád jsem byla někam volaná a nakonec to dospělo tak daleko, že mě přeložili do redakce pro dospělé a dostala jsem takzvanou důtku. Ale všichni se za mě prostě postavili. Pak mě přestěhovali od Branislava k těm dospělým. A já si řekla, že musím zase zvolit nějaké neobyčejné formy a tak vznikl ten díl o nespavcích. Že to bylo zase nějak zajímavé, ale nebylo třeba tam nic kritizovat. Byl to vlastně zdravotní pokus. Ale představte si, že v té době, kdy mě tak strašně soudili, tak se objevili čeští právníci, kteří se společně rozhodli, že nás budou hájit. Což od nich bylo strašně hezké, i když jim to nikdo nedovolil a ani by to nevyšlo, protože by ten soud byl ovlivněný.

A ten rok v redakci pro dospělé jsem se snažila vymýšlet aspoň hodně zajímavé nebo neobvyklé pořady. Třeba jsem vymyslela, že se mají setkat lidé, kteří se neviděli třeba čtyřicet let. To bylo vlastně něco, jako je dneska ta *Pošta pro tebe*. Vždycky se to jmenovalo *Setkání*. Takže se tak sešli třeba lidé, kteří spolu chodili do první třídy támhle někde v tramtárii. Ale i v této redakci jsem točila o mladých lidech. Jeden díl byl třeba o autostopu. Přitom jsem si našla partu pěti mladých lidí, kteří pak vystupovali i v tom pořadu *120 hodin beze spánku* a to se mnou uváděl Rudolf Křesťan, který psal do Mladého světa. Trvalo to pět dní a vždycky se na nás jednou denně připojili a my jsme asi deset minut povídali, jak ten pokus probíhá. No a já s nimi musela být taky vzhůru, protože mě k tomu vybídli a bylo to strašné, protože jsem u toho musela vysílat (smích). Pak jsem taky točila trampy. Tenkrát komunisté strašným způsobem pronásledovali trampy. Tramping byl něco zcela zakázaného a oni je tenkrát honili po lesích a tloukli je. Jeden z toho tenkrát oslepl. To bylo hrozné.

Výzkumník: Kdybyste si měla vybrat nějaký díl, který ve vás zůstal nejhluběji, který vás nejvíc zasáhl, dokázala byste si nějaký vybrat?

Otka Bednářová: To asi neřeknu. Já jsem všechny ty pořady měla ráda. Dělal jsem to celou duší, všechno. Takové ty sociální věci mě braly, protože mě bylo líto těch lidí, říkala jsem si, že musím udělat něco proto, abych jim pomohla, třeba ten třídní přístup ke studiu bylo něco tak hnusného, že jsem si říkala, že s tím musím něco udělat. Tak jsem hledala tak dlouho, až jsem našla ten dopis od Věry Hoškové, nebo teda jejího tatínka. Tak třeba ten pořad mám ráda. Nebo ti nespavci. Nebo obecně všechno s mládeží bylo vždycky takové veselé, s nimi jsem si užívala spoustu legrace.

Výzkumník: Když se odvysílala ta *Volba povolání*, jak to dopadlo s tou holčínou?

Otka Bednářová: Nakonec se dostala do školy, ale ne po tom odvysílání, až později.

Výzkumník: Já musím říct, že mě nejvíc překvapilo, jak dlouho vám, a tím myslím celou *Zvědavou kameru*, tolik věcí procházelo.

Otka Bednářová: To bylo tím, že byla *Zvědavá kamera* velice oblíbená a hodně lidí do televize psalo, takže si myslím, že televize to vysílání nemohla jen tak ukončit. Oni i novináři už nás znali a bylo jich několik, co nás měli rádi. A věděli jsme, že vždycky po odvysílání *Zvědavé kamery* vyjde v nejrůznějších novinách o tom článek. Oni se nezmiňovali o konkrétním problému, ale napsali, že jsme byli aktuální a výborní a prostě nás vychválili. Což taky bránilo tomu vedení, i když nevím, do jaké míry, aby s námi něco dělali. Taky nevím, jak

moc to ti soudruzi sledovali.

Výzkumník: Já teď trochu odbočím, ale četla jsem, že jste za svou práci dostali dokonce ocenění Trilobit. Nepřišlo vám to takové zvláštní, že vaše reportáže bývaly takové problémové a pak jste všichni dostali Trilobita? To je takové neobvyklé.

Otka Bednářová: To je tím, že nám ho dala FITES, filmová organizace.

Výzkumník: A měla jste z toho radost?

Otka Bednářová: To víte, že ano.

Výzkumník: Tak to je z mé strany asi všechno, moc vám děkuji za váš čas a ochotu.

Příloha č. 2: Přepis rozhovoru s Vladimírem Branislavem (text)

(Přítomen byl rovněž Jaromír Kincl)

Vladimír Branislav: Shodou okolností, než jste přišla, jsme si s Mirkem [*Jaromírem Kincl*em, pozn. *výzkumníka*] říkali, že nechápeme, jak jsme to přežili.

Výzkumník: Jako že vás nezavřeli?

Vladimír Branislav: No nejen to! Že nás třeba nezastřelili. Třeba v Rusku, když jsme přijeli natočit ten díl o Auroře. Natočili jsme vlastně díl o tom, že z Aurory nevystřelili včas, protože byla mlha. A přitom nám to natáčení posvětil samotný ÚV KSČ! Za to se přitom tenkrát střílelo, když něco takového někdo řekl.

Výzkumník: To je vlastně jedna z mých otázek. Jak je možné, že vám tolik věcí prošlo?

Vladimír Branislav: No oni nás a naše pořady měli lidi rádi. Navíc, my jsme byli taková zdravě nezodpovědní. Teď jsem právě Mirkovi vyprávěl příběh, jak jsme točili s klubem lezení na Lomnický štít v takové polozimě. A já jsem si uprostřed vzpomněl, že musím do Prahy, protože tu mám poradu. Ale ten vůdce musel s tou výpravou nahoru, tak jsem šel sám dolů. Z toho se orosím ještě dneska, když si na to vzpomenu. A přesně tak jsme se chovali i při tom natáčení. Byli jsme nezodpovědní a trochu v tom možná byla i naše blbost, nebo nedomyšlenost konců. Ale byli jsme mladí. To si člověk pak troufne na plno věcí.

Výzkumník: Ale abychom začali hezky popořádku. Vy jste *Zvědavou kameru* zakládal?

Vladimír Branislav: Víceméně se to tak dá říct. Přeměnil jsem ji do podoby, kterou pak měla.

Výzkumník: Jak jste se k tomu tedy dostal?

Vladimír Branislav: Já jsem pracoval v Rozhlase, kde byl mým vedoucím Vladimír Kovářik a ten si mě oblíbil, a když přešel do televize, tak mě tam přetáhl. Dal mi vlastně úplně volnou ruku, abych si to přizpůsobil. *Zvědavá kamera* totiž už v tu dobu existovala, ale byl to takový magazín, složený asi z deseti příspěvků, co je kde zajímavého z života mladých lidí. No a já říkal, že bych to chtěl monotematické a hloubavější, pátravější. Takové investigativní, i když to se v té době samozřejmě neznalo, tohle slovo. A on říkal, že můžu, ale ať si seženu své lidi. Což bylo zajímavé, že jsem si opravdu mohl sehnat, kohokoli jsem chtěl, nedostal jsem je přidělené. Nikdo se nekádroval. Já si moc vážil toho, že si mě tam přitáhl a dal mi tu volnou ruku. Z toho plyne takové poučení číslo jedno, že když už jste něčeho vedoucí, tak je základ vybrat si dobré lidi. Ono to má samozřejmě své úskalí, protože ti nejlepší lidé bývají svérázní,

dělají vám potíže, ale vyplatí se to. Dneska dělá podle mě současná televize tu chybu, že se zbavuje těch zkušených. Ti polonýmandi se radují, těm mizí konkurence. Každopádně se vyplatí vybrat si ty nejlepší lidi, pokud můžete, s tím rizikem, že se pak musíte strašně snažit, aby vás nepřeválcovali.

Výzkumník: Jaká byla tedy přesně vaše pozice ve *Zvědavé kameře*?

Vladimír Branislav: Já byl vedoucí redaktor.

Výzkumník: A v čem spočívala vaše běžná práce.

Vladimír Branislav: Mimo to, že jsem si sehnal ty nejlepší lidi a oslovil nejlepší externisty, tak to spočívalo v tom, že... ona ta práce byla tenkrát hodně soustředěná na redakci. Oni redaktoři museli být zároveň i reportéři, což je rozdíl oproti dnešku, dneska už to dělají lidé z venku. Já jsem dbal na to, aby se psali scénáře. Ono to tenkrát nebylo moc zvykem, ale scénář byl potřeba, protože při tom psaní vás to nutí přemýšlet, odkud kam chcete ten příběh vést. Takže to byl jeden můj úkol, aby témata byla aspoň bodově sepsaná. Tenhle námět, když měl nápad, tak jsem ho schválil a realizoval se.

Výzkumník: Takže vy jste byl první úroveň schvalování.

Vladimír Branislav: Přesně tak. Pak to šlo k šéfredaktorovi, což byl Míla Volf, ten to buď potvrdil, mám pocit, že se snad nestalo, aby nám něco hodil na hlavu, pak to šlo k Hlavní správě tiskového dohledu, což byla cenzura. Ale ti ani tak nehlídali ty ideové věci, oni se v tom moc nevyznali. Hlídali spíš státní tajemství, třeba aby tam nebyl průměr kanonu nebo tak. A ti tomu dali razítko a šlo to do vysílání.

Výzkumník: Takže k tomu HSTD šel už hotový pořad?

Vladimír Branislav: Ne, nejprve scénář.

Výzkumník: A ten se poté zrealizoval?

Vladimír Branislav: Ano, to se pak natočilo a pak už to vlastně neschvaloval nikdo, jenom Míla Volf přišel na projekci. Ale když byly takové maléry, tak chodil třeba i Ústřední výbor strany, třeba v případě té Poroty.

Výzkumník: Ale to museli nějak dopředu vědět, že ten díl bude nějaký závadný, aby přišli na to vysílání.

Vladimír Branislav: Ono se to většinou rozneslo.

Jaromír Kincl: Ono se to vlastně stalo jenom jednou, v případě té Poroty ke konci *Zvědavé kamery*, kdy už bylo evidentní, že ten pořad je vyhraněně politický už jen tím, kdo v tom vystupoval.

Oni do těch střížen chodili i cizí lidé, třeba pro zajímavost tam byl i Václav Havel. Tam jsme se s ním seznámili. Ono se to po Praze zkrátka vědělo.

Jaromír Kincl: A tohle byl ten jediný případ, kdy tam byl ten Ústřední výbor. Jinak to obvykle končilo u toho Míly Volfa.

Vladimír Branislav: No, a když to byl velký malér, jako například, že Aurora nevystřelila, tak to schvaloval Pelikán, generální ředitel, který nám řekl: Kluci, to nemůžeme odvysílat, to by snad přijeli... A to se vlastně stalo ve dvou případech.

Jaromír Kincl: Já si pamatuji na tu Auroru.

Vladimír Branislav: Jo a pak ještě se Štrougačem schvaloval ta jezera. To bylo tím, že nám tam strčili ty archivy.

Výzkumník: Jak dlouho jste ve *Zvědavé kameře* působil? Kdy jste do ní přišel?

Vladimír Branislav: Asi 1963 a pak jsem tam byl až do roku 1970, kdy to skončilo. Pak už jsme točili jen takové nezávadné věci, nemohli jsme už ani dělat nic politického, protože by na nás přišli. Tak jsme byli na Stromboli točit výbuch, ale zajímavé je, že jim tenkrát vadil i ten název *Čekání na výbuch*. To HSTD to považovalo za nevhodné. Nebo třeba *Česká zima*.

Jaromír Kincl: To byl pořad, který se snažil aspoň v symbolice a metafoře naznačit, že po zimě přichází i další jaro, že není všechno ztraceno. To jsme se snažili trochu dělat symboliku. Ale na tom konci, kdy už byla normalizace, jsme točili třeba Školu otců, což bylo profesionální poradenství rodičům a dětem. Ale to už vážně bylo jenom takové dotočit něco, co ještě šlo.

Vladimír Branislav: To už by nám nějaká politika neprošla, protože tam už byli ti zběsilci, kádrovačka, která okamžitě po příjezdu vojsk přišla i do televize.

Výzkumník: Takže vy jste psal scénáře s Mirkem Kinclm a jak jste přicházeli na ty náměty?

Vladimír Branislav: Nejvíce času vždycky zabralo přijít na ten nápad. To samotné napsání

scénáře pak trvalo krátce. My jsme preferovali vtip, novost. Takže jsme tomu věnovali několik dní, házeli jsme si navzájem nápady. Vyměňovali jsme si názory i na to, co kdo viděl a co kdo četl a z toho jsme se snažili udělat námět. Což někdy šlo a někdy ne. A tuhle metodu jsme dodržovali, i když jsem na Mirkovo jméno psal večerníčky a hry. Nejvíc času jsme zkrátka strávili vymýšlením toho nápadu. Protože jsme to chtěli mít nové a neokoukané. Takže tomu jsme věnovali nejvíc času. A to napsání samo už byla taková profese.

Výzkumník: Stávalo se vám, že jste nějaký námět dostali příkazem shora? Že bude například nějaká událost a že k tomu máte něco natočit?

Vladimír Branislav: No, zrovna tu Říjnovou revoluci jsme dostali příkazem.

Výzkumník: A pak z toho vzešla Aurora, která nevystřelila včas.

Vladimír Branislav: Právě. Ale vlastně on nám náměstek ředitele Mandlík, což už byl takový ten rudý komisař, a ten nám řekl, že ví o nějakém akademikovi ruském, který se koukal na říjnovou revoluci z okna a byl toho svědkem. Což nás zaujalo, tak jsme odjeli do Sovětského svazu. To byl vůbec zajímavý zájezd. Ten náměstek nám to zařídil přes Svaz česko-sovětského přátelství. A navíc nám dali bianco šek na všechno. Takže co jsem podepsal, to oni zaplatili.

Jaromír Kincl: Je třeba dodat, že nám to vydrželo den. Pak nám to odebrali.

Vladimír Branislav: My jsme toho totiž hodně propili. Ve vlaku jsme hostili nějaké slečny a tak. Takže zpátky k vaší otázce, tohle bylo téma, které nám přidělili a my jsme jim to trochu změnili.

Výzkumník: Takže vy jste měli zadání, že máte natočit něco k Velké říjnové revoluci, ale vy už jste si to pojali po svém.

Přesně. Nutno říct, že to pak neprošlo a bylo to zakázané.

Jaromír Kincl: U toho je zajímavé říct, že se to začalo drolit kamínek po kamínku. My jsme v podstatě nejeli s žádnou jinou informací, než o tom akademikovi, se kterým nám umožnili návštěvu. A při rozmluvě s tímto akademikem se ukazovaly některé nepřesnosti, které neodpovídali tomu oficiálnímu podání. A tam jsme se toho chytali a tak jsme ho trochu zblbli. No a on nás odkázal na jednoho komisaře, ten nás zase odkázal na někoho dalšího, protože to nikdo nechtěl nechat na sobě.

Vladimír Branislav: A při těch rozhovorech se ukázalo, že v ten den byla mlha, takže nemohli vidět ten signál. Oni nám totiž předtím popsali ten systém spojení, který měl být, ale díky mlze nefungoval. A toho jsme se chytli a drželi. No a po několika lahvích gruziňáku, kdy jak říkám, jsem přepil komisaře Aurory, u něj na dače, jsme se s ním domluvili, že ten signál nemohli vidět. A nutno říct k jeho cti, že to před kamerou vážně dodržel. On byl stejný jako ti komunističtí pamětníci, kteří chodili po školách a měli naučeno, jak to mají přednášet.

Výzkumník: Takže potom, co jste to natočili, proběhlo schvalovací promítání a tam už to neprošlo.

Vladimír Branislav: Tak.

Výzkumník: A to znamená, že tam musel být i někdo jiný než Míla Volf, protože ten by vám to pustil.

Vladimír Branislav: Jo, ten by nám to pustil. To zarazil Pelikán.

Výzkumník: Mě by právě zajímalo, jak věděl, že tam má být.

Jaromír Kincl: Ten Míla Volfů ho upozornil, že to bude výbušné téma, tak ať se jde na to radši podívat.

Výzkumník: Ještě jsem se chtěla zeptat, jakou souvislost měl *Zápisník* s Kamerou?

Jaromír Kincl: No, já byl zaměstnanec *Zápisníku*, ale protože jsem potřeboval pracovat na věcech pro televizi a neměl jsem čas pracovat ve svém stálém zaměstnání, tak jsme domluvili takový kšeft. Já tak měl čas psát scénáře a my jim tam nechávali jejich jméno. Což fungovalo do té doby, co byla *Zvědavka* v kurzu a chválena, ale ve chvíli, kdy se změnila na kontrarevoluční pořad, tak se ta hlavička stala negativem a proto zmizela.

Vladimír Branislav: Nutno říct, že i ten Milan Codr ze *Zápisníku* se k nám zachoval celkem slušně. Dokonce přes Mirka věděl, že pro ten *Zápisník* píšu, i když jsem byl už vyhozený.

Výzkumník: Když se dostanu ke konkrétnímu dílu *Tajemství Čertova jezera*, byl jste u toho?

Vladimír Branislav: Já se podílel na scénáři. Já o tom mluvil už tolikrát, že jste to možná už slyšela. Myslím, že to bylo v roce 1964, kdy měla naše kolegyně Otká Bednářová strašný průšvih s pořadem *Volba povolání*. To vypadalo na vyhazov. To bylo dokonce tak, že ten ústřední výbor, který to řešil, ji ani nechtěl vidět, tak jsem to za ni řešil já. Ale k těm jezerům.

Tak jsme přemýšleli, co vysílat, v té chvíli jsme si nemohli jen tak něco dovolit, prostě jsme měli průšvih a vypadalo to, že *Zvědavou kameru* rozmetají. No a tak kolega Jindřich Bernard, produkční *Zvědavé kamery*, říkal, že v *Lidové demokracii* četl o šumavském jezeru, že tam je mrtvola hraběnky a že má nějaké zvláštní složení vody. No a já po tom skočil. Jindra říkal, že sežene podvodní skafandry, protože k tomu měl přístup, takže oslovil potápěče ze Svazarmu. Tak jsme to natočili, udělali jsme složení vody, jaké tam jsou ryby a jestli tam je hraběnka nebo ne. No a jeden z těch potápěčů byl jistý Bittman, zástupce náčelníka dezinformačního odboru StB. No a ten, když to vyprávěl v kanceláři, tak jeho šéf, jistý major Stejskal, říkal, že toho natáčení využijí. Tenkrát byla doba, kdy Německo váhalo nad schvalováním zákona o souzení nacistických zločinů a ta STB to chtěla těm Němcům narušit. Tak nám chtěli do toho jezera naházet nějaké materiály. Pikanterie byla v tom, že jich neměli dost, tak si napsali do KGB, ať jim něco pošlou. Ale ti to poslali tak blbě, že když se to předkládalo jako nacistický archiv, tak na tom bylo razítko v azbuce „viděl Ivanov“, nějakého knihovníka nebo čeho. Prostě nedokonalost. No a prasklo to, když přijeli Rusové a Bittman utekl do Ameriky a vydal o tom knížku *Špionážní oprátky*. Já měl ještě štěstí, že po revoluci nás měly zahraniční štáby rády, a když tady bylo BBC a natáčeli se mnou o tom rozhovor, tak jsem je poprosil, že bych se toho Bittmana potřeboval zeptat a natočit. No a oni, že je to maličkost, že ho stejně taky budou potřebovat natočit a že ani nevadí, že je v Bostonu, že tam mají dopisovatele. Takže jsem se s nimi dohodnul, že mi za ten rozhovor nedají honorář, ale natočí mi toho Bittmana. Dal jsem jim otázky a získal jsem tak od něj na kameru, jak to celé bylo.

Výzkumník: A vás v tu chvíli nenapadlo, že to může být nějaká levárna?

Vladimír Branislav: Napadlo. To je myslím i v tom novém filmu. Oni nás totiž z těch jezer okamžitě vyhodili, uzavřeli to a pak nás tam zase pustili. A celý to bylo nějaké podezřelé. Tak jsme potom měli takovou poradu, jestli to není nějaká levárna, ale těch členů štábu bylo asi osm a tři z toho byli agenti STB, takže ti o tom hned referovali a druhý den dorazil ten major Stejskal, který to celý zpunktoval. No a začal nám vymlouvat, že proč by to jako dělali a že to můžou dát někomu jinému, pokud to my nechceme. To se zase nechtělo mně, a protože působil jako vážně vzdělaný člověk, tak mě přesvědčil. Takže jsme to natočili, i přes ty pochyby a já si pak říkal, že když má novinář pochybnosti, tak se jich má držet.

Výzkumník: A jak jste se dozvěděl, že jste měl ve štábu tři členy STB?

Vladimír Branislav: Já si to pak našel v těch seznamech. Cibulkových a jiných. Byl to

kameraman, asistentka kamery a ještě někdo...

Výzkumník: Tak to je asi takové potvrzení toho, že jste dělali práci, která byla vážně důležitá, protože jste je takhle zajímali (smích).

Vladimír Branislav: No, to ano. A druhý den vážně dorazil sám Stejskal.

Výzkumník: Ještě bych se zeptala k té *Volbě povolání*, jak jste říkal, že z toho Otky Bednářová měla průšvih, vy jste ten námět také schvaloval?

Vladimír Branislav: Ano.

Výzkumník: A to nebyl problém ani s tím Mílou Volfem, když to bylo takové výbušné téma?

Vladimír Branislav: Ono to v podstatě na první pohled vypadalo nenápadně, sice to nebylo moc prostranické, ale nevypadalo to nijak extra útočně, že by se zborčil svět a vláda. No a to mi Otky dala, já to dal Volfovi a už se to točilo. No ale pak se ukázalo, že to útočí na samotné jádro strany a vlády a chtěli ji za to vyhodit. Akorát se to odvíšovalo tak nějak náhodou, protože to Otky dodělala na poslední chvíli, takže oni se do toho nemohli moc šourat, neměli na to dost času. Někaké ty nejzávažnější záběry se tam dodávaly až skoro naposledy, takže s tím nemohli moc dělat. Ten průšvih z toho pak byl ale hrozný.

Výzkumník: A když se odvíšoval nějaký ten problémový díl, tak kdo na vás pak hromoval? Přišli na Mílu Volfu a on pak na vás nebo jak?

Vladimír Branislav: Míla Volf nás měl rád, ten na nás nenadával, ale takoví ti kolem HSTD a ti různí schvalovači ústředního výboru.

Výzkumník: A mívali jste s tím velké problémy, že by vám třeba pak hrozil vyhazov nebo tak něco?

Vladimír Branislav: Ne, nám osobně ne, to té Otce ano.

Výzkumník: To jste neměli problémy ani s *Porotou* a *Sporem*?

Vladimír Branislav: S tím jsme měli problémy, ale ne až takové, aby nám hrozil vyhazov.

Jaromír Kincl: *Spor* a *Porota* se už překrývaly s Pražským jarem...

Vladimír Branislav: To už ten režim byl takový podlomený a neměl tolik síly. On rozdíl mezi námi dvěma, my jsme s Mirkem s těma funkcionáři tvářili trochu jako blbečkové, kteří netuší ty souvislosti. Kdežto ta Otky byla rozená bojovnice, která netaktizovala.

Výzkumník: Takže vy jste se snažili trochu taktizovat.

Vladimír Branislav: My ze sebe dělali trošku blbce.

Jaromír Kincl: Já si aspoň nepamatuji, že bych byl někdy přizván na nějaké schvalování k Mílovi Volfovi. Ten ale věděl, o co se s námi jedná, tak to vždycky tak nějak okecal za nás.

Vladimír Branislav: Hlavně jsme se s nimi nehádali. Nebo aspoň jsme jim nedali najevo, že jimi opovrhujeme.

Jaromír Kincl: Z mého pohledu to u té Otky bylo také tím, že byla vyhraněný typ redaktorky, se zaměřením na lidskoprávní tematiku. Takže všechna její témata byla občansko právní nebo se to tam aspoň objevilo. Zatímco my měli to spektrum širší, takže nás brali jako takové magazínovo zábavní tajrlíky, kteří chtějí pobavit a přinášet neotřelá témata, do kterých jsme se snažili přinést nějaký pohled z druhé strany, z jiného úhlu, takže vždycky se tam vyskytl někdo, kdo to zdánlivě banální téma povýšil na téma obecné.

Výzkumník: Takže vy jste k tomu víceméně přistupovali tak, že jste si vybrali téma, co vás zajímalo, nějak jste jim ho předložili a většinou jste tam pak vsunuli něco dalšího, z jiného pohledu.

Vladimír Branislav: Přesně

Výzkumník: A myslíte si, že oproti Otce proti vám přistupovali méně podezřívavě? Že jste neměli takový dohled?

Vladimír Branislav: To nevím. Otky byla na první pohled bojovnice a byla taková i za normalizace. My takoví nejsme. Ne že bychom byli srabi, ale nejsme takoví proklamativní. Nebrali jsme to jako boření režimu, kdyžto ta Otky proti němu otevřeně vystupovala a dělala záslužnou práci. My to brali přes ten humor.

Jaromír Kincl: Tam padlo to správné slovo, my jsme se nikdy nepovažovali za bojovníky proti režimu, my jsme se snažili dokazovat, že všechno může být i trochu jinak, než se to zdá.

Výzkumník: Kdybych se ještě vrátila k technickým záležitostem - vy jste Otku Bednářovou a Ota Nutze „zdedil“ se *Zvědavou kamerou*, nebo jste si je vybral sám?

Vladimír Branislav: Já si je tam přivedl, oba jsem znal už z rozhlasu. Ota Nutz byl kolega a Otky byla trochu vzdálená, ale věděl jsem, že je to super redaktorka. Ona vlastně původně do televize ani nechtěla, ale já ji přesvědčil.

Výzkumník: Ještě bych se chtěla zeptat – pan Kincl se zmiňoval o tom, že ne všichni ve vedení televize vám byli příznivě nakloněni. Pro vás byl Míla Volf a víceméně i Pelikán, ale že tam byl jeden, který vás neměl rád a snažil se o konec *Zvědavé kamery*. Nejde mi ani tak o konkrétní jméno, jako spíš jestli jste měl pocit, že tam působily nějaké spodní proudy, že někdo usiloval o to, aby Zvědavka přestala vysílat nebo že jste někomu vadili.

Vladimír Branislav: No, byli tam někteří kolegové...

Výzkumník: Já myslela spíš z toho hlediska schvalování.

Vladimír Branislav: To nás neměli rádi ti HSTDáci. Ale jejich zloba se projevila, až když přijeli Rusové a oni tak získali moc.

Výzkumník: Ani vám třeba neházeli klacky pod nohy nebo tak? Že by vám schválně něco neschválili...

Vladimír Branislav: Ne, to ne, ale ta zloba pak vyhřezla, když dostali větší moc a vyšší funkce.

Jaromír Kincl: To rozmetání Zvědavky pak přišlo na příkaz z vyšších míst, v tom řadoví zaměstnanci vysloveně prsty neměli.

Výzkumník: A když přijela sovětská vojska a vysílání *Zvědavé kamery* se začalo narušovat až se přestala vysílat, tak to probíhalo jak?

Vladimír Branislav: Normální výpovědi.

Výzkumník: Takže vás začali vyhazovat? Ne že by vám třeba přidělovali nějaká špatná témata, aby se Zvědavka sama zdiskreditovala nebo tak?

Vladimír Branislav: Ne, normálně jsme dostali padáka.

Výzkumník: Já totiž čekala, že budou takoví zákeřnější nebo tak.

Jaromír Kincl: Co by se s tím babrali, prostě to byl třídní nepřítel, takže konečná.

Výzkumník: Protože pan Jaromír Kincl říkal, že jste byli tak úspěšní, že vás nemohli moc omezovat nebo zavřít, protože se na vás lidi koukali...takže při té normalizaci vás prostě normálně vyhodili.

Jaromír Kincl: neodpovídalo to ideologickému programu nově nastoleného vedení.

Vladimír Branislav: Zavřít nás chtěli třeba ti Mírovští bachaři, po příjezdu sovětských vojsk.

Jaromír Kincl: ale na druhou stranu nám ti tehdy zavření pak vozili protekční brikety, protože všichni pracovali u uhlířů, protože jinou práci nikde nesehnali.

Výzkumník: Já vám moc děkuju.

Příloha č. 3: Přepis rozhovoru s Jaromírem Kinclem (text)

Jaromír Kincel: Čili já jsem do té *Zvědavé kamery* vstoupil zhruba v roce 1965. V době, kdy měla *Zvědavá kamera* už nastartováno, a bylo po prvním takovém význačném projektu, kterým bylo Černé a Čertovo jezero, ze kterých se posléze vyklubala jakási estébácká provokace, na kterou *Zvědavá kamera* v té době naletěla, byla jim zneužita k cílům, které Bráňa [*Vladimír Branislav, pozn. výzkumníka*] zformuluje přesněji, protože u toho byl, aby se prodloužila lhůta pro pronásledování válečných zločinců. Bylo to prostě zfixlované, stalo se to tím pádem, když se to později prošťouchlo v osmasedmdesátém roce, dost slavným, že to tedy bylo dílem kontrarozvědky estébácký. No tak, po téhle slavný Kameře, která byla taková známá, jsem se do toho dostal já. A sice tím, že mě oslovil Bráňa. Ani ti nevím, z jakých důvodů, myslím, že snad proto, že mě viděl někde v Paravánu. A pokud vím, tak tenkrát se pro *Zvědavku* připravoval televizní pořad k jejím myslím druhým narozeninám. A mělo to být spíš taková písničková show a já tam měl podle Bráňových představ figurovat jako někdo, kdo bude provázet ty zpěváky Františkánskou zahradou a budu s nimi rozmlouvat. Což se tedy natočilo, byl to takový magazínový nic neříkající pořad, ale tam jsme se poprvé s Bráňou nějak o očuchali a zjistili jsme, spíš teda on zjistil, ale i já, že máme podobné uvažování a že by nebylo nezajímavé zkusit nějakou spolupráci i na vážnějším projektu.

Výzkumník: Takže předtím jste se neznali?

Jaromír Kincel: Ne, on se u mě jednou takhle objevil, to já jsem tenkrát pracoval v Našem vojsku, tuším jako šéf odbytu nebo propagace a ve dveřích se tam v úředních dobách zjevil Bráňa, představil se a tohle mi odvyprávěl a tím jsme se seznámili. Ani ti nevím, co byl ten první vážnější scénář, který jsme spolu sepsali, to bude asi vědět on. No a začali jsme spolu psát. Tenkrát psaní samozřejmě bylo trochu jinačí, než dneska. Zaprvé já byl v té době už zaměstnaný v Zápisníku. Bráňa pracoval v televizi, ale já jsem zaměstnanec televize nikdy nebyl, já tam působil jako externí spoluautor. A ta témata, která se zvolila pro *Zvědavou kameru*, vznikala tak, že... Já to musím říct ještě jinak. *Zvědavá kamera* měla samozřejmě nějakou strukturu – byl tam vedoucí, to byl Bráňa, a pak tam byli dva redaktoři, Otká Bednářová a Ota Nutz. Pak tam byl nasazený stálý produkční, Jirka Bernard a přidělený kameraman Jirka Volbrachtů. Ty byli trvalí pracovníci přidělení ke *Zvědavé Kameře* a všichni byli zaměstnanci televize. A já jsem tam prakticky ani nechodil na žádné pracovní porady, my jsme se jenom scházeli s Bráňou a psali jsme převážně u nás doma. Témata se, jak jsem

pochopil, volila tak, že udělali schůzku a dostali nějaký pokyn od svého vedoucího, což byl Míla Volf, to byl šéf té redakce pro děti a mládež, který třeba řekl, hele bude měsíc československého přátelství, přemýšlejte, jestli byste k tomu nějaké téma nenašli a pokud ne, tak si k tomu radši vymyslete nějaké své vlastní téma, protože od samého začátku se *Zvědavka* snažila profilovat jako pořad nepřilíš svázaný s oficiálními politicko-ideologickými tématy a spíš si nacházela témata jiná. Takže si svolali redakční poradou a tam teda Ota Nutz a Ota Bednářová přednášeli své představy a Bráňa přednášel představy své, posléze, když jsme spolu pracovali, tak představy naše, protože my si taky udělali takovou předporadu a tam jsme si řekli, co bychom si mohli my dva jako téma zvolit. A Bráňa ho potom převážně prosadil. Schvalovací proces proběhl asi tak, pokud si to pamatuju, že to jenom slovně Bráňa předhodil tomu Mílovi Volfovi, ten to odkýval, protože to byl fanda *Zvědavé kamery* a pak se zpracovalo na scénář. Práce na scénáři konkrétně u nás spočívala v tom, že jsme se sešli a teď jsme věděli, že, dám příklad, zaujala nás v novinách zprávička o tom, že v Kodani zdevastovali vandalové známou sochu. Tak jsme si říkali, kulturní vandalství, to je téma i pro nás, pro Československou republiku, pojďme se tedy zabývat tímhle fenoménem, proč u některých lidí vzniká tahle touha ničit. K tomu musí někdo zaujmout stanovisko a moudře k tomu promlouvat a tak nás napadl třeba Ivan Vyskočil, který se tím zabýval. Tak jsme ho oslovili, jestli by s tím souhlasil, a on že teda jo, takže jsme věděli, že máme téma, že máme člověka, který to potáhne a bude o tom mluvit a vysvětlovat své názory, proč to vzniká. Teď jsme věděli, že o tom nemůžeme jenom mluvit, ale že to musíme lidem i ukázat, tak jsme přemýšleli, jak možno tohle okázat. Řekli jsme si, že s pomocí známých a přátel *Zvědavky* zinscenujeme, že budeme pomalovávat pomník na Smíchově a skrytou kamerou budeme zachycovat, jak na to lidi reagují. Tak to jsme teda zinscenovali, lidi na to koukali, nezasáhli, byly z toho různý trapný nebo netrapný záběry, pak jsme se ptali lidí a nakonec se vyjadřoval Ivan Vyskočil. To je jenom jeden ze systémů, jak jsme pracovali. To pak šlo dál, že jsme hledali souvislosti v zahraniční, dávali jsme to do kontrastu, hlavně jsme chtěli odhalit ten důvod, proč se ti lidé takhle chovají. Psaní bylo velmi jednoduchý, protože tenkrát se psali scénáře levá strana, pravá stran, na levé straně se psalo tak v náznaku, jaká má být obrazová záležitost, což samozřejmě v televizi bylo hlavní, aby to nebyly jenom mluvící hlavy, no a na pravou stranou se psalo zas jenom v náznaku, co se asi očekává, že ten který řekne na toto téma a takový ten doslovný komentář, tak ten byl jenom sporadický. Odehrávalo se to věcně tak, že tohle jsme si řekli předem a pak jsme každý dumali, co by šlo a jak by šlo, seděli jsme

u stolu a říkali si nejrůznější nápady a ten druhý to buď to odsouhlasil, nebo řekl, že je to úplná blbina, případně, že na to by se dalo pracovat a mohlo by se to udělat tak a tak. A když jsme se na něčem shodli, tak jsme to zaznamenali a když vznikl takový hrubý nástin toho scénáře, tak jsme ho pak nechali odležet a pak jsme se k němu vrátili, řekli, to se nám ještě líbí, to už ne, a sepsali jsme to, většinou to mělo rozsah 15, 20, 25 stránek. Už jsme samozřejmě v té době museli tak nějak vědět, že ti lidi, kteří by tam měli účinkovat, o tom vědí a souhlasí s tím, že řada věcí bylo třeba zajistit z hlediska natáčení, ale od toho tam byli produkční, aby to zajistili. No a tenhle scénář se dal tomu Mílovi Volfovi. To už se ale odehrávalo mimo mě. Ten, jak si pamatuji, tak žádné velké problémy nedělal a pak se začalo točit. Když se to natočil, tak se to sestříhalo, pak byla schvalovací projekce, na které většinou pak docházelo, ze začátku zřejmě ne příliš často, k debatám, jestli ten pořad je dobrý po té formální stránce, ale hlavně i po té ideové. Jestli pustit nepustit. A tam už samozřejmě byl i ten šéf toho Míly Volfa, což byl šéf takového celého toho. No a obvykle se to vždycky podařilo prosadit, a šlo to do vysílání. No a u některých potom samozřejmě vznikaly diskuze. Odpovídalo to době a odpovídalo to ideovým, ideologickým poměrům, pokud vím, tak my se s Bránou snažili hledat témata spíš zajímavá po stránce atraktivnosti a samozřejmě tam museli být hrdinové mladí lidé a spíš takový...nepletli jsme se moc do nějakých sociálních a politických věcí nebo lidskoprávních věcí, to byla parketa Otky Bednářové, která tato témata vyhledávala. My jsme potom samozřejmě, když doba nazrála k 70. letům k Pražskému jaru a doba se uvolňovala, tak i my jsme samozřejmě potom hledali a nacházeli témata, která byla více politická, ale je zajímavé, že jedno z velmi politických témat, čili *Spor* a *Porota* začaly vlastně jako pořad o recesi. To je taková otázka, jak přes kličky a smyčky jsme se dostali k tématům, která pak zaměstnávala například Ústřední výbor komunistické strany. My jsme v době, když se doba začala uvolňovat, jsme se náhodně setkali s myšlenkou, že ještě pořád žijí lidé, kteří pamatují recesi, což byla spíš fenomén první republiky. No a to nás zaujalo, říkali jsme si, že o recesi toho lidé příliš nevědí, vždycky byla záležitostí mladých lidí, i když to pak přerostlo v ty drsné žerty trampů, ale ta klasická recese byla taková vymyšlenější, uhlazenější. Tak jsme se rozhodli vyšťourat nějakého pamětníka, který by do toho šel. No, našli jsme a pán nám odvyprávěl plno zajímavostí. My pochopili, že to mělo své kategorie a své finty, konkrétní slovník i pojmenování. My se podle toho začali řídit a podle toho jsme nasytilizovali několik recesistických scének v současné době. Takže jsme například prodávali neexistující ovoce pymony, otevřeli jsme stánek ve Spálené ulici, kam jsme postavili kolegyni

z rozhlasu jako prodavačku za dřevěný pult. Na prázdné bedýnky jsme napsali pymony company a tak. Ven jsme dali ceduli „Italské pymony opět v prodeji“. Začala se tvořit fronta, lidé se ptali, kdy přijdou pymony a tak. Bavili se mezi sebou, co to je a jak se to jí. A když to tedy kulminovalo, tak vstoupil Bráňa a pravil, že ať se nezlobí, pymony nebudou a je to jedna z disciplín recese.

Nebo jsme například na dveře samoobsluhy dali nápis „Nevstupujte, vstupuje samo.“ A lidé přišli, přečetli si to a zase odešli. Nebo další věc, tomu se zase říkalo Napoleon, to se přistoupilo k pánovi, který má klobouk, poklepete mu na rameno, on se otočí a vy mu našikmo nasadíte klobouk. Zkrátka jsme vytvořili několik takových situací, které jsme natočili, někteří lidi nám vynadali, někteří se smáli. Někteří nám ukázali, že jsme blbci, ale v té době jsme byli takoví, že jsme to i natočili. A v té době to bylo o hubu. Ta babička s pymonama, která tam oddaně stála, tak když jsme jí to pak všechno vysvětlili, stejně jako všem ostatním, tak k nám přistoupila a řekla: „No jo páni, ono to je jednoduchý si z nás dělat takhle srandu. My si totiž stoupneme do fronty vždycky, i když nevíme, co se bude prodávat. Ono jinak se toho tady moc nesežene. Vy si děláte srandu z věcí, ze kterých byste si legraci dělat neměli.“ No, my to spolkli tuto výtku, a přiznali, že to nebylo fér.

No a ten pořad jsme sestříhali, odvysílali a líbil se. Přišlo strašně moc ohlasů, převážně dobrých a my se tím tak probíhali a najednou jsem tam našel kartičku, že nám píše Pavel Kohout. Že shodou okolností ten pořad viděl a že to bylo zajímavé a že by s námi chtěl spolupracovat. My na to samozřejmě, že je to paráda a hned jsme si řekli, že Pavel Kohout, to je velké téma. Nadšený svazák a to už se blížilo Pražské jaro. Takže tenhle svazák, který psal ty slavné verše: „Jednou rukou verše píšu, druhou držím revolver.“ a tak dále, tak z toho by se dalo udělat pěkné téma. Ono už to povolovalo, takže by se z toho dalo i něco udělat. A ještě než jsme za ním jeli, tak nás napadlo, že bychom mohli natočit nějaký pořad, který by byl sporem mezi generací Pavla Kohouta a generací současnou a ten Kohout by se měl zodpovídat a té současné generaci vysvětlovat, proč zaujal tohle stanovisko a jestli by na něm něco změnil.

Výzkumník: Mně právě toto téma přišlo úplně geniální, ten nápad, že jedna generace žaluje druhou. A to vás zkrátka jen tak napadlo?

Jaromír Kincl: Přesně, ono se to samo přímo nabízelo. Řekli jsme si, že pokud získáme Kohouta k tomu, aby obhajoval svoje postoje, které podle našeho názoru musely v té době už

i jemu přijít směšné, protože jsme věděli, že teď už zastává jiné politické postoje, tak by z toho mohl vzniknout velmi zajímavý díl. V tom případě bylo ale potřeba, aby ho někdo obžaloval, aby měl důvod, proč se zpovídat. Takže to potřebovalo nějaký rámec, aby se mohli mezi sebou takhle hádat. Takže když spor, tak soudní, když soudní, tak v soudní síni, a nakonec jsme dospěli k nápadu, pojďme to udělat jako fiktivní soudní proces. Takže jsme měli rámec a formu a získali jsme dokonce i skutečného soudce, který byl ochotný tu roli soudce sehrát, aby to bylo echt i po té formální stránce přesné. Mezi mladými vysokoškoly jsme našli mladého pana Šašinku, který byl ochotný převzít roli žalobce. Našli jsme k tomu dokumenty a filmy, které se používaly pro ilustrování tehdejší doby, a mohli jsme začít. Kohoutovi se to líbilo a udělal na nás takovou kulišárnu, kterou jsme odhalili až později. On samozřejmě okamžitě v tom viděl příležitost dostat se na obrazovku v době, kdy to pro něj nebylo zrovna jednoduché, takže po tom vlastně skočil. Protože jak jinak by mohl vysvětlovat, co se v těch padesátých letech dělo. Ono se to totiž rázem přesunulo jenom z toho Kohouta na celá padesátá léta a mladou generaci nadšených budovatelů socialistů. A najednou to nebyl spor jenom mezi Kohoutem, který to obhajoval, že to bylo zneužitý nadšení. Dokonce to skončilo tak, že když jsme psali tu obžalovací řeč, tak on si ji napsal na sebe sám. Dovedlo se to tak k absolutní dokonalosti, ale samozřejmě tam už při schvalování docházelo k šíleným problémům. Leč podařilo se to prošťouchnout do vysílání, ale vznikl strašlivý rachot. Na ředitele televize se to sesypalo, pak to šlo dolů a ti zase na nás. Zkrátka dostala *Zvědavá kamera* nařízeno, aby natočila pokračování, kde bychom napravili to, co jsme udělali. To už se ovšem rozjíždělo Pražské jaro, takže jsme to pojali tak, že to dovedeme dál. A když byl *Spor*, ale nebyl žádný rozsudek, tak to musí jít k druhé instanci a to je porota. Sestavili jsme na tu dobu pro režim naprosto nepřipustný lidi, jako byl například Hanzelka, Zikmund a tak dále. Ale oni tam byli i z té druhé strany, samozřejmě, třeba horník z Ostravska. Do toho zasedání jsme se ale už nevměšovali, ten scénář jsme v podstatě ani nepsali, protože piš takovým lidem, co mají říkat. Bylo dané téma a pak už to bylo jasné – padesátá léta a současnost. No a to už se nikdy nevysílalo, to jelo až po změně režimu.

Takže jsme se přes recesi, bez jakéhokoli záměru, dostali k možnosti, natočit i politické téma. Když mám mluvit sám za sebe, tak si ale vážně nemyslím, že bych tenkrát v publicistice šel za hrdinu, který by chtěl měnit režim a vědomě točit pořady, které by šly proti režimu. Já jsem tam šel proto, a to přiznávám naprosto otevřeně, že mě to bavilo, že jsem v tom viděl něco, co mě uspokojuje psaní, dostal jsem se do zajímavého prostředí, mluvil jsem se zajímavými

lidmi a dostal jsem se do zajímavých situací. A aby to nebylo úplně blbé.

Výzkumník: A museli jste si ta témata nějak vnitřně korigovat? Provádět nějakou autocenzuru? Jako třeba když jste chtěli někoho oslovit, přemýšleli jste o tom, jak ho vnímá režim?

Jaromír Kincl: No, my v první fázi oslovovali lidi, kteří dávno před natáčením *Zvědavé kamery* prokazovali, že tohle ve svém oboru dělali a je to jejich zájem. S některými lidmi jsme se znali, jiným jsme s úctou zavolali, když to byla nějaká velká jména, ale převážně to byly spřízněné duše. Musím přiznat ale, že *Zvědavá kamera* v té době už měla takové jméno, že to byla dobrá značka. Takže když jsme řekli, že je to pro *Zvědavou kameru*, tak jsme měli docela otevřené dveře, nebo aspoň minimálně k diskusi. No a pak tam roli hrála určitá drzost, se kterou jsme k oslovování těch lidí přistupovali. Tak jsme se třeba dostali k těm kosmonautům. No napadlo by někoho v té době, že bude točit v Hvězdném městečku? To i nám přišlo jako úplně blbost, když jsme s tím poprvé přišli, ale řekli jsme si, že to zkusíme. Protože jsem pracoval v *Zápisníku*, jehož šéfredaktor Codr se zabýval kosmonautikou a byl považován za jakousi špičku. No a ten měl kontakty na špičky v Rusku, takže bychom se přes něj dostali k nějakému zajímavému dokumentu o Gagarinovi nebo tak. Mně vůbec nenapadlo, že pojedeme do Ruska. No pak jsem psal tomu Glennovi a přišel ten dopis z NASA a tak dále a z téhle drzosti prostě vzešel ten díl. Pak to šlo prostě samospádem. Bez té drzosti by to nešlo a stejně tak ten díl s Aurorou. My dostali tip, že nějaký akademik ruský koukal přes pelargonie jako student na Auroru. No a nás to zaujalo, protože lepší točit dědečka, jak se dívá na velkou říjnovou revoluci z okna, než přes marxismus-leninismus. A když nahlodáš jednoho, tak ten ti pak dá kontakt na někoho jiného a ono to pak už tak nějak plyne přirozeně. Ale ten začátek byl vždycky v tom, že jsme tenkrát byli prostě drzí. Dneska bych si to nedovolil. No a ještě jak jsem říkal, že jsem k tomu nepřistupoval, že bych vědomě bojoval za lidská práva nebo obnovení demokracie, tak to jsem sice chtěl, aby to v tom podtextu bylo, ale nedělal jsem to tak, jako třeba Otká. Já jsem režim neboursal. Pokud k tomu má činnost nějak nepatrně přispěla, tak jsem byl rád, ale rozhodně to nebyl prvotní úmysl. *Zvědavá kamera* byla tedy zaměřená podle těch tří redaktorů, které měla. Otká Bednářová byla zaměřená na lidsko-právní témata, Ota Nutz byl tak něco mezi tím, ten hledal témata, která byla zajímavá třeba jako *Hele, Čendo, kvete bez*, který kvůli květnovému povstání hledal pamětníky. No a já s Bráňou jsme byli takový ten tým, který hledal atraktivní, zajímavý – spouštět se do karlštejnské studně nebo lézt na sopku. Ale vždycky z toho vzešlo nějaké takové poslání,

které to převyšovalo, to recesistické nebo dobrodružné téma.

Výzkumník: A to byla náhoda nebo záměr?

Jaromír Kincl: To bylo půl na půl. Obvykle při psaní člověk přijde k okamžiku, kdy si řekne, že je to křížovatka. Že by se to dalo takhle i takhle. Nebo být aspoň poťouchlý. A té poťouchlosti jsme využívali, protože jsme věděli, že to má větší šanci projít. Byla to taková třešnička na dortu. Když třeba kluci lezli do [karlštejské, pozn. výzkumníka] studně, tak to nebylo jen o tom lezení, ale i o tom, že mladí lidé chtějí dělat něco smysluplného a přitom narazí na spoustu zbytečných obstrukcí, kterými jim ten svázaný systém všechno znemožňuje. A když s těmi lidmi mluvíš, tak o sobě začnou mluvit, že jsou speleologové a tak dále a pak se to dostane na úplně jinou parketu. Takže se to třeba vyvrbí trochu někam jinam, protože tohle se tak dobře napsat nedá. Většinou jsem se s těmi lidmi sešel, řekl, o čem by to mělo být a oni mi na to řekli svůj názor. Něco z toho se mi třeba nehodilo, ale naopak někdy přišli s tím, co bylo zajímavé. Takže jsem do scénáře napsal jenom, že promluví na to a to téma a spoléhal jsem se na to, že on řekne to, co mě předtím zaujalo. Trochu jsme s tím i kalkulovali, protože do scénáře se to samozřejmě nepsalo nijak podrobně, tam to bylo obecně, takže tam nehrozilo, že narazíme u vedení. Ale pak při schvalování před vysíláním bývaly celkem boje. Vždycky někdo přišel a říkal, to půjde ven, to tam nenecháme a my se bránili, že to poruší celou koncepci toho příběhu. A buď jsme to uhádali, nebo ne.

Výzkumník: A snažili jste se tomu i přizpůsobit tu koncepci, aby se z toho stříhat nedalo a oni vám to tam museli nechat?

Jaromír Kincl: No jistěže. My jsme dělali metodu blbého bílého psíčka. My jsme věděli, že by tam měl být blbý bílý psíček, kterého je možné obětovat a toho jsme tam prezentovali. No a buď teda oni na něj přišli a my jsme ho vystříhli, nebo na něj nepřišli a my jsme ho stejně vystříhli. Pak to šlo dál, ale oni dost často blbého psíčka nesežrali, teda vystříhli ho, ale chtěli i něco dalšího. Takže jsme občas tu schvalovací projekci dělali třikrát čtyřikrát a vždycky se dostavil někdo jiný. To byl třeba problém té *Poroty*. To jsme s Pavlem Kohoutem seděli na schodech před projekční místností a stávkovali jsme, že nevstaneme, dokud nám to neschválí. A že pokud ne, tak proč to neodvysílají. Ale to posuzování probíhalo už beze mě.

Výzkumník: Ale tak nějak jste s nimi manipulovali.

Jaromír Kincl: Snažili jsme se to napsat tak, aby to prošlo, my prezentovali svůj názor, bylo to

zajímavé a atraktivní a by se to odvysílalo. Taky jsme věděli, že bychom to mohli udělat líp, ale to bychom překročili tu křehkou hranici. V tom nám pomáhal Míla Volf, který tvořil ten první nárazník a velice to hájil a obhajoval na místech, kam nás nezvali. A teprve když on neobstál... Ale nezapomeňte, že i v televizi se měnily poměry, třeba Pelikán byl té *Zvědavé kameře* přístupnější. Sice také zakázal tu Auroru, myslím, protože řekl, že to je nesmysl, že oni přijedou... a pak stejně přijeli. Ale to došlo k tomu krajnímu. Když jsme ale točili to Hvězdné městečko, tak tam jsme to zase zvorali my. A oni byli nadšení, jakou jsme udělali oslavný pořad kolem Gagarina, protože jsme přistoupili na hru těch propagandistů. Což zase potvrzuje, že jsme se nesnažili cíleně něco prosazovat. My jsme to zkoušeli. V první řadě jsme chtěli najít atraktivní téma, zajímavé lidi, zajímavě to natočit a udělat to i s jistým přesahem. Ne jen o věci samé, ale vztáhnout to i na horizont poněkud vyšší. A to se občas povedlo a občas ne. A to jsou mé zkušenosti s tím schvalovacím procesem.

Výzkumník: A jakou roli v tom třeba hrál strach?

Jaromír Kincl: Vracím se k tomu, že jsme byli drzí. My si to nepřipouštěli. Dodneška s Bráňou, když se setkáme, padne téma, jak je možné, že nám to všechno prošlo. Já na to odpovídám, že nevím. My jsme si nikdy takovou otázku nepoložili, jako projde tohle téma nebo ne. Občas to téma bylo riskantní, ale my to prostě zkusili. A ono to někdy prošlo.

Výzkumník: A prošlo to proto, že ti, kteří to schvalovali, byli hloupí a neuvědomili si, k čemu by to mohlo vést nebo...

Jaromír Kincl: Prošlo to proto, že ten Míla Volf to zřejmě obhájil velmi rozumně – u toho my jsme už nebyli. Ale třeba nám Míla řekl, konkrétně u toho dílu s recesí, abychom tam tu první republiku moc nestrkali, spíš to podávali tak, že je to ten trampský humor těch kanadských žertíků. A uvidíte, co to udělá.

Výzkumník: A on měl k tomu jakou motivaci? On asi taky nebyl žádný bourač režimu.

Jaromír Kincl: Míla Volfů byl velmi hodný člověk, bývalý koncentráčník zavřený za komunistů, samozřejmě svým způsobem i levicově orientovaný, ale posléze taky vyhozený. Ale byl opravdu hodný a *Zvědavou kameru* měl rád a byl to i člověk, který té věci rozuměl a kde mohl, tam to podržel. A hlavně tu Otku, která mívala teda vážně třaskavá témata. Tam se dá říct, že vyloženě věděl, do čeho jde a vědomě to riskoval. Tam to všichni v jistou chvíli věděli, že riskujeme a tam to pak už bylo jenom vyhodí – nevyhodí. A to šlo potom dál. Pak

když tu *Zvědavou kameru* rozmetali, tak se to se mnou neslo i do toho Zápisníku, z kterého jsem pak po třech čtyřech letech musel taky odejít. Já nikdy netvrdil, že je to hrdinský čin, ale když jsem v Zápisníku pochopil, že už to nejde, že by tam ode mě taky chtěli psát něco, s čím bych nemohl souhlasit, tak jsem dal dobrovolně výpověď. Oni na mě koukali jako na vejra a říkali, co blázníš, ty máš být rád, že jsi vůbec zaměstnaný. Za tuto cenu rozhodně ne. Ale to bylo potom. V té době, kdy jsme tohle dělali, jsme tak neuvažovali. Je fakt, že vážně dneska nechápeme, jak to bylo možné, protože my samozřejmě chodili do různých hospod a vináren a tam jsme si o všem pouštěli hubu na špacír, ale nikdy se nám nic nestalo.

Výzkumník: Takže na vás asi nebyl ani nikdo nasazený.

Jaromír Kincl: To zase jo, Bráňa se byl potom do Cibulkových seznamů podívat a zjistili jsme, že přímo ve *Zvědavce* byl někdo. Tvrdí, že to byl Ota Nutz, ale nevím.

Výzkumník: To je jedno, není podstatné, kdo to byl.

Jaromír Kincl: Já se nebyl ani podívat na svůj vlastní spis, takže nevím. Jenom vím, že se po osmdesátém devátém odehrávaly různé pikantérie, kdy lidi, kteří se najednou dostali do různých rolí a funkcí... No třeba *Hovory z Lán* s Havlem dělal první rok Ota Nutz. Nebo prvním ředitelem televize se stal Jindřich Fairaizl. Prostě někdo odešel pak dobrovolně, s některými jsme se slušně rozloučili... ale vraťme se k té *Zvědavce*. My tak prostě tenkrát neuvažovali. Mladí lidi dneska tvrdí, že jsme dělali takovou tu dnešní investigativní žurnalistiku v té době. Což je svým způsobem pravda, protože jsme se snažili ta témata zpracovávat takovým tím neformálním způsobem, zkoumat je z různých stran a používali jsme i natáčení skryté kamery. Vytvářeli jsme modelové situace, ve kterých jsme zkoumali, jak se ten člověk bude chovat. *Zvědavá kamera* podle mého názoru tenkrát zaujala proto... kdyby byly tenkrát ty koláče sledovanosti, tak *Zvědavá kamera* prostě v době vysílání bodovala. Tomu odpovídal také ohlas v tisku. Protože i když čelil také cenzuře, byly převážně pochvalné recenze. Že to byl pořad svěží, zajímavý a že přinášel nové pohledy. Lederer to tenkrát nazval výstižně, že *Zvědavá kamera* je divé dítě publicistiky. Že prostě zlobí. A to je pravda. Proto si myslím, že *Zvědavá kamera* měla takový ohlas převážně u mladých lidí, protože prokazovala jistý druh zlobení a přinášela jistý pohled, který byl jiný, než bylo běžné v té televizní šedi, učesaný banální publicistice, že se nadojilo tolik a tolik litrů mléka a jak támhle zapěli naši zlatí zpěváci. Prostě to nebyla taková nuda, což vytvořilo dobrou značku, která umožnila, že občas něco prošlo. Abych udělal takový příměr – malá divadla vznikla

jako alternativa k velkým divadlům, protože byla jiná. *Zvědavá kamera* vznikla jako alternativa vůči jiným publicistickým pořadům, protože byla jiná. Tyto typy pořadů si začaly k sobě přitahovat lidi, pro které to bylo zajímavé. *Zvědavá kamera* prostě zaujala tím, že byla jiná – bylo to jinou formou, jiným přístupem a ten obsah také prezentoval lidi, kteří se normálně na obrazovce nevyskytovali. Takhle jsme propašovali třeba toho Vyskočila a propojili jsme malý divadla s kamerou způsobem, který byl pro oba výhodný. A to se tak nějak rozneslo a na to se postupně nabalili další lidi, které to zaujalo. A možná tam byli i tací, kteří v tom hledali něco, nějaké významy, co tam ani nebylo, co jsme tak ani nemysleli. Když nebylo na co se dívat, tak se lidé dívali na *Zvědavou kameru*. A to se zase přeneslo do televize, kde si lidé říkali, proč se normální lidé dívají na tu *Zvědavou kameru*. A takhle to podle mě bylo.

Výzkumník: Proč si myslíte, že vás nezavřeli?

Jaromír Kincl: To já nevím, ale k tomu by vám něco mohl říct Bráňa. Tam byl zkrátka systém ředitele, náměstků a podnáměstků, taková hierarchie. V jisté chvíli to pana ředitele vůbec nezajímalo, pak to měla v kompetenci řada náměstků a tak dále. Co si tak vybavuji, tak tam byl i jistý pan Hondlík, který měl na starosti tu publicistiku v tom širokém spektru, tak ten mnohokrát navrhoval zrušení *Zvědavé kamery*, ale ono se to pokaždé podařilo nějak ukecat. A pak tam byly takové ty paradoxy, jako když po *Sporu* Hondlík nařídil, natočit další pokračování, ve kterém odvoláme a napravíme. A my jsme to naopak posílili.

Výzkumník: Takže to byl ten člověk, kterému šlo u zrušení *Zvědavé kamery*, takže nad ním musel být někdo, kdo tu *Zvědavou kameru* držel, který se třeba bál, že by diváci nebyli spokojení.

Jaromír Kincl: To nemůžu posoudit. Ale je pravda, že to celkové posuzování bylo asi složitější. V té době existoval už FITES, v němž měli tvůrci možnost se nějak ohradit proti některým zásahům. Ale to bylo také těžké, protože na druhou stranu existoval jistý systém odměňování, takže třeba ÚV svazu mládeže odměnil *Zvědavou kameru* za pořad o recesi nebo o kulturním vandalismu a ta dostala prestižní cenu SSM. No a ono zase zrušit pořad, který je držitelem ceny Ústředního výboru SSM, není zas tak jednoduchý. Nebo *Zvědavá kamera* dostala Trilobita, což byla oficiální cena toho režimu. Takže *Zvědavka* byla vždycky v roli pořadu, který byl takový na hraně. Ne všechny ty díly byly nějak kontroverzní. I když jsme nějak pošťuchovali, tak jsme nebyli nijak výrazně proti režimu. Já nevím, jenom můžu

jako laik říct, že bez ohledu na to, kde který člověk sedí, vždycky je to člověk se subjektivními názory a subjektivním přístupem, takže tam začal fungovat i jistý strach o místo. Tenhle systém byl propojený ve všech organizacích. Ono když se to všechno skloubilo dohromady a skrylo, tak se daly dělat zajímavé věci. Co se třeba týče propojení *Zvědavé kamery* a *Zápisníku*, tak protože jsem byl zaměstnaný v *Zápisníku* a musel jsem odvádět určité penzum práce, na kterou jsem ale neměl čas, protože jsem psal scénáře pro *Zvědavku*. Takže jsem domluvil, že bude v pořadech *Zvědavé kamery* uvedeno, že vznikly ve spolupráci se *Zápisníkem*, který mimo jiné získal i politickou cenu režimu, takže se tak za to dalo schovat plno věcí. No a do roku 1968 to bylo pro *Zápisník* plus. Potom se to změnilo v mínus a Codr začal být tichý jako myška, co se Jaromír Kincla týče, protože by se mohla otevřít otázka, proč byl vlastně *Zápisník* se *Zvědavkou* spojován. Takže tam docházelo k zásadním změnám, co bylo nejdřív dobré a pak po příjezdu vojsk zase špatné. Ale opakují, vážně nechápeme, že nám to prošlo.

Výzkumník: A nebáli jste se?

Jaromír Kincl: No, my si to do toho osmašedesátého moc nepřipouštěli. A když jsme si to připustili, tak jsme si říkali, no co, za tohle mě snad zavřít nemůžou. Pak teda když už to bylo o tom, jestli existenčně jo nebo ne, kdy se muselo trochu zariskovat, jako když jsem třeba odešel ze *Zápisníku* a byl jsem na volné noze, tak v tom byla trochu motivace i ta, že kdybych to neudělal, tak by ten Bráňa neměl na koho ty *Večerníčky* psát a přišel by o zdroj obživy. Takže jsem se dobrovolně vzdal existenčního zajištění, ale bylo mi jasný, že mi to Zorka [*manželka, pozn. výzkumníka*] vyčítat nebude a domácnost podrží i svým platem. Že nepustí Tomáše [*syn, pozn. výzkumníka*] na školu, no, on na žádné studování moc nebyl a učňovský poměr mu snad nezatrhnou. A když zatrhnou, tak co, nebyl by jediný, tak bychom se s tím nějak museli srovnat. To bylo stejné rozhodování, jako když jsme byli jako celá rodina včetně dětí v 68 v zahraničí a museli jsme se rozhodnout, jestli vrátit nebo nevrátit. Tak jsme se vrátili, i když jsme věděli, že jdeme do jistého rizika. Že nám to spočítají. A taky nám to spočítali tím, že tu *Zvědavku* rozmetali. Existenční nejistoty jsme se nikdy nebáli, protože jsme nikdy neměli těch peněz tolik, abychom želili toho, že o ně přijdeme. Nějaké zaměstnání se vždycky najde. Koneckonců, nikdo nic neměl, tak nebylo komu moc co závidět. Takže bylo těžké někomu něco udělat, kromě zavření. Ale tak nějak jsme věděli, že ta krutá padesátá léta už nejsou. No a zavřít můžou, pustit musí. Ale třeba to Otká Bednářová riskovala velmi a

vědomě. Ta vědomě věděla, že za tímhle půjde za každou cenu a taky za to byla zavřená. A logicky se dostala do disentu, logicky podepsala Chartu, a po revoluci šla s Havlem na hrad. Ale to byla prostě jenom logická posloupnost jejího přístupu k životu. Jinak jsme ve Zvědavce samozřejmě byli pod dohledem, přímo ve štábu jsme mívali agenty StB. A po revoluci se nám dokonce stalo, že na nás s Bráňou někdo vylétl, ať nic neříkáme, že nám všechno procházelo stejně jenom kvůli tomu, že jsme taky byli u StB. Což tak někomu může třeba připadat, vzhledem k tomu, co všechno jsme odvysílali.

Výzkumník: Je pravda, že na to jsou Češi odborníci, že dokáží vymyslet konspiraci na prakticky cokoli.

Jaromír Kincl: To je taky pravda. Tak kdybych se vrátil na začátek, to, co jsem dělal, jsem dělal s chutí a dělal jsem to rád, nikdy jsem neuvažoval, že bych dělal nějaké hrdinské činy, ale byl jsem rád, že jsme občas mohli uplatnit náš názor, který nebyl zrovna v souladu se současnou linií strany. A že jsme se hlavně lidem snažili ukázat, že se to dá dělat i zajímavě a smysluplně, že to není jenom o oblbování.

Výzkumník: Ještě bych se tě zeptala – co si myslíš, že přinesl Brána nového do televize?

Jaromír Kincl: Bráňa byl takový průkopník, protože té práci v televizi vlastně vůbec nerozuměl, stejně jako tenkrát všichni. Když třeba ještě dělal v rozhlasu, tak se s mikrofonem plazil po lese, aby to neměl studiové, ale zachycoval, jak to zní ve skutečnosti. A do televize se zase snažil vnést atraktivní prvky, a ta Zvědavka začala vlastně jako pestrý magazín všeho možného, pel mel, a z toho se teprve postupně vyprofilovalo takové... ten balast šel pryč, magazínový charakter zmizel, začala se počítat s tím, že není možné, aby ta hodina měla pět různých vstupů, to musí mít své cílení a téma. Bráňa začal hledat spolupracovníky a tak se to na sebe nabalovalo. Nabalovalo se to na tu Bráňovu zkušenost z rozhlasu, akorát teď to mělo tu novou část, a sice obrazovou. A tomu bylo třeba to přizpůsobovat.

Výzkumník: Kdybych se ještě vrátila k tomu schvalování, ty ses těch vyšší struktur schvalování neúčastnil, pokud to chápu správně?

Jaromír Kincl: Televize samozřejmě měla řadu redakcí – ekonomickou, zahraničněpolitickou, vnitropolitickou, zpravodajskou a taky měla redakci pro děti a mládež. Každá ta redakce tak dostala do vínku své poslání. A tam pak vznikalo další strukturování. Třeba vysílání pro děti a mládež je věkově velmi různorodé. Musely tam být pohádky pro nejmenší a šišláni a kostičky

a Večerníčky, pak tam muselo být něco pro teenagery, což bylo velmi obtížné, protože je nějak oslovit není snadné. Pro ně najít téma, které je bude zajímat, je náročné. Proto vznikl třeba Televizní klub mladých, který se začal tvářit, že tam už se můžou pouštět různé hity i ze západní hudební scény. A mezi to se taky musel dát nějaký publicistický pořad pro mladé a tak vzniklo schéma Vlastovky a pak magazínový pořad, který byl předchůdcem *Zvědavé kamery*. Ten byl už zařazen pro vyšší věkovou kategorii, ale zase maximálně do osmnácti, dvaceti let, protože jinak by se už zase zasahovalo do jiné kompetence. A také to nesmělo být jen edukativní, protože tam byla zase subredakce výchova a vzdělání a školská a ta měla zase vědeckovýchovné programy pro ty mladé lidi. A my měli být program atraktivní, vzdělaný, chytrý, zajímavý, který přitáhne mladé lidi.

Výzkumník: A myslíš, že mohla být *Zvědavka* taková trochu drzejší právě proto, že byla pro mladé lidi, kteří z logiky věci jsou takoví protirežimní? Že aby je ten pořad bavil, tak jste taky museli provokovat a zlobit, jako to mají ve zvyku pubertáči a vedení to vědělo a poskytovalo vám tak alibi?

Jaromír Kincl: To možná jo, ale vedení vědělo, že si to musí pořádně ohlídat. Že to sice nemůžu úplně utnout, protože by se z toho stal šedivý a nezajímavý pořad, na který by se nikdo nekoukal, ale zase se tomu nesmí povolit ta uzda tak, aby to zlobilo moc. A to byl právě ten věčný boj od nápadu, přes scénář, realizaci, schválení až po vysílání. Najít tu křehkou hranici, ve které se to nechá realizovat. Ale to je vlastně spor každého tvůrce. Najít téma, které zaujme současného diváka a které bude inteligentní.

Výzkumník: To je z mé strany všechno, já ti moc děkuji.

Příloha č. 4: Výzkumný dotazník (text)**Otázky shodné pro všechny tvůrce**

Jak jste se do *Zvědavé kamery* dostal/a?

Jaká byla vaše pozice ve *Zvědavé kameře*?

Jak jste na náměty přicházeli?

Dostávali jste náměty příkazem?

Jak fungovala kontrola shora – u námětu, po natočení, po odvysílání?

Otázky položené Vladimíru Branislavovi a Jaromíru Kinclovi

Jak vás to napadlo téma dílu *Spor a Porota*?

Proč jste si vybrali zrovna Pavla Kohouta jako obhájce starší generace?

Jak moc to bylo dopředu připravené? Mělo to daný scénář?

Otázky položené pouze Vladimíru Branislavovi

Byl jste u Čertova jezera?

Kdo přišel s nápadem natočit díl *Tajemství Čertova jezera*?

Napadlo vás, že by mohlo jít o podvrh?

Pamatujete si, jak k tomu mohlo dojít, že vám to tam podstrčili?

Otázky položené pouze Otce Bednářové

Jak probíhalo natáčení dílu *Volba povolání*?

Jaké represe na vás dopadly?

Jakým způsobem probíhalo schvalování/neschvalování?

Jak způsobem probíhala natáčení dílu *Svědectví pro výstrahu*?

Jakým způsobem se vás snažili ovlivňovat?